

Kiitos kiitos!

Nyt ryhdyn mielipuuhaani, nimittäin pilkunviilaamiseen.

Äidinkielemme on hieno! Puhumme melko tasaisesti ilman vivahteita ja ilmeitä, mutta silti sanoma selviää. Naapurimme vaikkapa Ruotsissa lauleskelevat puhuesaan ja vääntelevät naamaansa ilmentäen siten asian sävyjä. Suomen kielessä ei tarvitse.

Kaksikymmentäkolmevuotias tumma eläkeläinen puukotti miestä. Tai, kaksikymmentäkolmevuotias tumma eläkeläinen puukotti miehen. Tajuamme ilman muuta lauseiden eron. Monissa muissa kielissä viestiin pitää lisätä muita määreitä tapahtuman lopputuloksen ymmärtämiseksi.

Toimittajien pitäisi hallita äidinkieli. Etenkin radiotoimittajien. Yli kolmekymmentä vuotta sitten reporadion aikaan kielellisillä taidoilla ei ollut niin väliä. Kunhan löytyi aatteen paloa ja oikeata asennetta. Tutkivan toimittajan tärkein taito tuolloin oli paljastaa neuvostovastaisuus, missä se saattoikin lymytä.

Tavalliselle pulliaiselle on kova paikka joutua mikrofonin eteen. Ja vielä pahemmalta tuntuu, jos joku sojottaa kameralla. Siinä menevät helposti senat sakaisin, kun ei voi niinkutella. Tavalliset järkevät ihmiset kuitenkin ymmärtävät taviksien pikkusekoilut eikä niistä sen enempää.

Tilanne on aivan toinen, kun ammattiinsa opiskellut ja toimeensa valittu toimittaja alkaa pälpättää. Useimmiten hän on vielä perehtynyt aiheeseensa, kuten pitääkin.

Nykyään toimittajien puheessa vilisee englannin kielestä lainattu sinä-passiivi, eli mikahäkkiskieli. Jos sä meet ulos sateeseen, sä kyllä kastut. Kaiken kukkuraksi niin radiossa kuin telkarissakin monta asiaa jää pitkässä juoksussa nähtäväksi.

Suomessa teititellään vielä paljon. Hyvä niin. On luontevaa aloittaa keskustelu vieraan ja itseään kokeneemman kansa teitittelemällä. Kyllä se siitä sitten kääntyy luontevasti sinutteluksi.

Teititellessä pitää kuitenkin tajuta suomen kielen hienoudet. Kuinka usein kuulee-kaan toimittajan kysyvän haastateltavaan, siis yhdeltä ainoalta ihmiseltä, että oletteko jo päättäneet sen ja sen jutun.

Suomalaiset eivät kuulemma kiitä eivätkä pyydä anteeksi luontevasti. Tätä ominaisuuttamme vieraat kovasti ihmettelevät. Portaissa saatetaan vahingossa tönäistä täti miltei kumoon ja huikataan vaan että oho.

Kiitosta toistetaan kuitenkin yhdessä tilanteessa kyllästymiseen saakka. Jos toinen on vastannut kysymykseen tai auttanut jollakin tavoin, saaja tietysti kiittää. Kuinka usein palvelua antanut tai myötätuntoa suonut toivottaakin tähän vastaukseksi että kiitos kiitos. Tämä risoo.

Mihin on kadonnut sellainen suomenkielen hieno toteamus kuin eipä kestä? Ja voi-han siihen vaikka vielä huikata, että ole hyvä vaan ja hyvää jatkoa!

pajen